

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Кафедра економіки промисловості

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання випускної роботи

для студентів спеціальності 051 «Економіка»

галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

ступеня «Бакалавр» денної та заочної форм навчання

Затверджено

комісією з дипломного, курсового
проектування і практичної
підготовки

Протокол № 9 від 27.06.2018 р.

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Одеса – 2018

Методичні вказівки до виконання випускної роботи для студентів спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» ступеня «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / Укладачі: О.І. Павлов, Т.А. Кулаковська, В.А. Самофатова, Н.В. Яблонська. – Одеса: ОНАХТ, 2018. – 30 с.

Укладачі: д.е.н., проф. Павлов О.І.
к.е.н., доц. Кулаковська Т.А.
к.е.н., доц. Самофатова В.А.
к.е.н., доц. Яблонська Н.В.

Відповідальний за випуск

завідувач кафедри економіки промисловості д.е.н., проф. Павлов О.І.

Розглянуто та рекомендовано до видання на засіданні кафедри економіки промисловості

Протокол № 6 від 28.02.2018 р.

Розглянуто та рекомендовано до видання на засіданні науково-методичної ради зі спеціальності 051 «Економіка»

Протокол № 7 від 02.03.2018 р.

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Загальні вимоги до випускної роботи бакалавра.....	4
1.1. Вибір і затвердження теми, оформлення бланку завдання випускної роботи бакалавра	4
1.2. Організація виконання випускної роботи бакалавра	6
1.3. Структура, обсяг та зміст випускної роботи бакалавра	7
2. Вимоги до графічної частини випускної роботи бакалавра	11
3. Підготовка до захисту.....	1
4. Рекомендована методична література.....	12
Додатки.....	14
Додаток 1. Тематика випускних робіт бакалавра.....	14
Додаток 2. Зразок заяви на закріплення теми ВРБ.....	17
Додаток 3. Зразок титульної сторінки ВРБ	18
Додаток 4. Зразок бланка завдання на ВРБ	19
Додаток 5. Зразок анотації на ВРБ	21
Додаток 6. Зразок плану ВРБ	22
Додаток 7. Рекомендована структура аналізу ринку.....	23
Додаток 8. Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності підприємства за два роки (табл. 1).....	24
Додаток 9. Вплив запропонованих заходів на основні техніко-економічні показники діяльності підприємства (табл. 2).....	25
Додаток 10. Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності підприємства до та після впровадження проекту заходів (табл. 3).....	26
Додаток 11. Зразок сторінки додатків випускної роботи бакалавра.....	27
Додаток 12. Зразок титульної сторінки ілюстративного матеріалу випускної роботи бакалавра.....	28

ВСТУП

Випускна робота бакалавра є кваліфікаційною роботою, яку виконує студент на четвертому (денна форма навчання) або п'ятому (заочна форма навчання) курсі у восьмому (денна форма навчання) або десятому (заочна форма навчання) семестрі після засвоєння певного комплексу загальноосвітніх та економічних дисциплін за освітньою програмою підготовки бакалавра «Економіка підприємства». Основне завдання її автора – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, вміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові задачі. Випускна робота підтверджує досягнення студентом другого рівня вищої освіти – «бакалавр».

Методичні вказівки щодо виконання випускної роботи бакалавра містять загальні вимоги з організації самостійної роботи студента, тобто з її підготовки, оформлення і захисту. Вони включають тематику випускних робіт, рекомендації з вибору і обґрунтування теми випускного дослідження, послідовність виконання роботи, оформлення, підбір і вивчення спеціальної літератури. У них визначено порядок керівництва роботою студента.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИПУСКНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

1.1. Вибір і затвердження теми, оформлення бланка завдання випускної роботи бакалавра

Організація підготовки випускної роботи бакалавра базується на таких принципах: добровільність вибору напряму дослідження; обов'язковість випускної роботи бакалавра та самостійність її виконання; інтегрованість розробок з усіма дисциплінами, передбаченими навчальним планом.

Випускна робота бакалавра повинна засвідчити рівень теоретичної та практичної підготовки студента до професійної діяльності, передбаченої компетентностями освітньої програми «Економіка підприємства»; продемонструвати рівень засвоєння теоретичних знань і вміння застосовувати їх при розв'язанні практичних проблем.

Основними завданнями випускної роботи бакалавра є вивчення та узагальнення теоретичних знань з обраної теми; проведення економічної діагностики ситуації із застосуванням сучасних методів та інструментарію; розробка пропозицій щодо вирішення визначеної проблеми; оформлення і підготовка до захисту випускної роботи бакалавра.

Якість випускної роботи бакалавра визначають актуальність тематики, тобто її відповідність сучасним науковим і виробничим проблемам підприємств, потребам розвитку суспільства; повнота і глибина виконання поставленої в мети; переконливість аргументації та достовірність висновків; узагальнення результатів і обґрунтованість пропонованих рекомендацій для виробництва.

З метою вчасного залучення студентів до наукової роботи, поєднання її з навчальним процесом та надання достатнього часу для ґрунтовного опрацювання обраної теми кафедра розробляє та ознайомлює студентів з орієнтовною тематикою випускних робіт бакалавра на початку третього року навчання. Підготовка до виконання випускної роботи бакалавра починається при обговоренні відповідних проблем на практичних заняттях, на індивідуальних і групових консультаціях з викладачами.

Студентам надається право самостійно обрати тему випускної роботи бакалавра з орієнтовної тематики кафедри (Додаток 1) або за пропозицією чи згодою кафедри, з проблем, які визначено відповідно до планів її наукових досліджень, а також запропонувати власну тему відповідно фаху.

Під час вибору теми слід врахувати її актуальність, можливість ефективного використання економічної інформації про досліджуваний об'єкт та результатів, отриманих у роботі.

Тему випускної роботи бакалавра кафедра закріплює за студентом на підставі його особистої заяви (Додаток 2). Студентам призначаються керівники, а обрані і закріплені за студентами теми оформлюються наказом. Зміни тем випускних робіт допускаються тільки у виняткових випадках з відповідним

обґрунтуванням і погоджуються з керівництвом кафедри і факультету, оформлюються відповідним наказом.

Після затвердження теми студент складає план випускної роботи бакалавра, календарний графік виконання роботи і узгоджує їх з науковим керівником.

Тема випускної роботи бакалавра, основні етапи і терміни виконання вказують у завданні на випускну роботу, яке студент отримує від керівника. Це завдання затверджує завідувач кафедри.

1.2. Організація виконання випускної роботи бакалавра

Науковий керівник допомагає студентові обрати тему випускної роботи бакалавра; визначити інформаційні джерела пошуку і досліджень; скласти план випускної роботи бакалавра і графік її виконання; надає консультації щодо змісту випускної роботи бакалавра; здійснює контроль виконання окремих етапів роботи; здійснює процедуру захисту випускної роботи бакалавра в складі комісії, яку призначає завідувач кафедри.

Для виконання випускної роботи бакалавра студенту необхідно зібрати певний обсяг теоретичних і фактичних матеріалів, на основі яких можна належним чином виконати теоретичну і аналітичну частини роботи та обґрунтувати проектну частину. Літературу студент підбирає самостійно. У разі необхідності він одержує консультацію наукового керівника. В процесі роботи з літературою складають бібліографічний список. На основі зібраних матеріалів для обґрунтування рішення того чи іншого питання виконують необхідні економічні розрахунки.

Процедура написання випускної роботи бакалавра здійснюється в такій послідовності з дотриманням дат, зафіксованих в календарному плані: видання наказу про затвердження тем і керівників; підготовка викладачем завдання на випускну роботу бакалавра і затвердження його завідувачем кафедри; отримання студентом завдання на випускну роботу бакалавра; розробка календарного плану

виконання етапів роботи; виконання роботи; оформлення роботи студентом і подання керівнику; захист роботи.

1.3 Структура, обсяг та зміст випускної роботи бакалавра

Обсяг випускної роботи бакалавра не повинен перевищувати 100 сторінок друкарського тексту без урахування додатків (формат А-4 через півтора інтервали). Зразок плану випускної роботи бакалавра наведений у Додатку 6.

За структурою випускна робота бакалавра складається з таких частин:

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ (Додаток 3).

ЗАВДАННЯ (Додаток 4).

АНОТАЦІЯ. Анотація розміщується на одному аркуші і включає короткий зміст роботи, кількість сторінок, таблиць, рисунків, додатків і літературних джерел. Обсяг тексту анотації не повинен перевищувати 100 слів (Додаток 5).

ЗМІСТ. Зміст випускної роботи бакалавра визначається її темою. У змісті надають найменування розділів, підрозділів і пунктів бакалаврської роботи з зазначенням номерів відповідних початкових сторінок відповідно до структури роботи. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті випускної роботи бакалавра.

ВСТУП. Вступ містить наукове обґрунтування актуальності обраної теми, її наукове та практичне значення, коротку характеристику стану проблеми, мету і завдання дослідження. Визначаються об'єкт, предмет, методи аналізу та інформаційна база дослідження. Зазначається практичне значення одержаних результатів. Повідомляється де і коли робота пройшла апробацію (за наявності): у замовника-підприємства, на конференціях тощо. Перераховуються статті, опубліковані за результатами досліджень (за наявності). Розкривається структура роботи. Обсяг вступу повинен складати 2-3 сторінки.

Актуальність теми: вказують значення, масштабність, невирішеність важливих питань предмету дослідження, вчених, які досліджували дану тему.

Мета і завдання: вказують ціль, досягнення якої дозволяє цілком розкрити обрану тему, для чого формулюється перелік завдань (не менше трьох).

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію та обране вибрано для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта, включає основні найбільш суттєві властивості й ознаки, визначає тему випускної роботи бакалавра.

Методи – це сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих вирішенню конкретного завдання. Методи можуть бути теоретичного і емпіричного характеру.

Інформаційна база дослідження: містить узагальнений перерахунок джерел, які були використані для написання роботи.

РОЗДІЛ 1 (теоретична частина) (орієнтовно 30 сторінок): викладають суть досліджуваної проблеми, ступінь її розробки, аналіз і узагальнення існуючих концепцій, визначають невирішені питання, проблеми, підходи до їх вирішення, викладають теоретичні основи обраної теми на основі огляду літератури з питань, що розглядаються. В кінці розділу подається стислий висновок, який має відбивати його структуру та завдання дослідження.

РОЗДІЛ 2 (аналітична частина) (орієнтовно 45 сторінок).

Аналітичний розділ повинен включати два напрями дослідження.

1. *Характеристика та діагностика стану зовнішнього середовища діяльності підприємства:* кон'юнктура ринку, на якому діє підприємство, розміри, темпи зростання чи зменшення ринку та його сегментів відповідно до інтересів підприємства; конкуренти, споживачі та постачальники; інвестиційні процеси; система ціноутворення; діяльність уряду з регулювання ринку; структурні тенденції; науково-технічні тенденції; природно-екологічна складова; тенденції ресурсного забезпечення; демографічні та інші тенденції, що можуть вчинити вплив на діяльність підприємства (Додаток 7).

2. *Характеристика та діагностика внутрішнього середовища* діяльності підприємства: характеристика підприємства, на матеріалах якого виконується робота (місцезнаходження, історія створення та розвитку підприємства, виробнича, організаційна, економічна, фінансова, маркетингова та інші характеристики підприємства); діагностування внутрішнього середовища підприємства (техніко-економічний аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства).

Аналіз підрозділяється на загальний і тематичний. Загальний проводиться не менше, чим за два попередні роки. Основні розділи загального аналізу виробничо-господарської діяльності, рекомендується виконувати згідно з методичними вказівками [2]. Перелік підрозділів загального аналізу, які необхідно виконати в дипломній роботі встановлюється керівником згідно обраної теми. Основну увагу в цьому розділі слід приділити тематичному аналізу, який повинен поглибити дослідження процесів, визначених темою кваліфікаційної роботи магістра.

Джерелом необхідної інформації для розробки розділу мають стати опубліковані матеріали підприємств галузі та конкретного підприємства, який є об'єктом дослідження (річні звіти, статистична та фінансова звітність, плани розвитку підприємства), а також інформація з мережі Інтернет, періодичних видань, галузевих та спеціалізованих журналів тощо.

Наочним результатом проведених досліджень у розділі можуть стати таблиця SWOT-аналізу, матриця БКГ (Бостонської консалтингової групи) тощо. Результати загального та тематичного аналізу мають міститися у таблиці техніко-економічних показників діяльності підприємства (Додаток 8).

В кінці розділу подається стислий висновок, в якому наводиться підсумкова оцінка діяльності підприємства, визначаються «вузькі» місця у роботі підприємства і шляхи їх усунення, визначається стратегія розвитку підприємства.

РОЗДІЛ 3 (проектна частина) (орієнтовно 20 сторінок): містить напрями вирішення проблеми і засоби поліпшення існуючого стану підприємства, які базуються на проведеному у другому розділі аналізі. Реальне практичне значення пропозиції доцільно підтвердити шляхом здійснення необхідних техніко-економічних розрахунків (укрупнені розрахунки) і визначенням розміру очікуваного економічного ефекту, який буде отриманий внаслідок впровадження запропонованого проекту у практичну діяльність підприємства. Метод розрахунку економічної ефективності заходу узгоджується з керівником випускної роботи бакалавра.

Методичний інструментарій з розрахунку економічної ефективності заходів наведений у матеріалах [3].

Результати розрахунку економічної ефективності заходів і їх вплив на основні показники діяльності підприємства повинні бути подані у вигляді таблиць (Додатки 9, 10). Наприкінці розділу необхідно описати результати зведених таблиць, навести порівняльну техніко-економічну характеристику варіантів (базового і проектного).

В кінці розділу подається стислий висновок, який має відбивати його структуру та завдання дослідження.

ВИСНОВКИ: коротко підводять конкретні підсумки досліджень, які були проведені у випускній роботі, акцентуючи увагу на пропозиціях та їх значущості для діяльності підприємства. Рекомендований обсяг висновків 3-4 сторінки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ: інформація, використана під час виконання дослідження, наводиться у послідовності посилання на джерела у тексті або за абеткою. Список літератури має містити не менш 30 найменувань. Зразок оформлення найбільш поширених посилань на джерела літератури наведені у методичних вказівках до оформлення робіт [1].

ДОДАТКИ (Додаток 11): містять інформацію, яка представлена у текстовій, табличній, графічній формі і не увійшла до складу основної частини;

таблиці, схеми, графіки, які ілюструють доповідь студента під час його захисту; копії публікацій студента за темою роботи (за наявності).

2. ВИМОГИ ДО ГРАФІЧНОЇ ЧАСТИНИ

Графічна частина у вигляді ілюстративного матеріалу є обов'язковим додатком до ВРБ (листи формату А-4 підшиваються наприкінці рахунково-пояснювальної записки ВРБ). Ілюстраційний матеріал оформлюється у вигляді буклету, зразок титульної сторінки якого наведений у Додатку 12, підписуються дипломником та його керівником.

Ілюстративний матеріал ВРБ мають містити 6-9 аркушів.

Ілюстрації до доповіді, що містять економічні показники, таблиці, графіки, діаграми та інше в обов'язковому порядку погоджуються з керівником ВРБ і виконуються в комп'ютерному наборі (як текст, так і графіка).

Ілюстраційний матеріал тиражуються в кількості 7 примірників, із котрих шість роздаються членам екзаменаційної комісії, а один залишається у дипломника для використання під час доповіді.

Ілюстраційний матеріал повинен бути інформаційно насиченими і легко доступними щодо їх сприйняття. Варто пам'ятати, що вони є складовою доповіді і слугують даними для її ілюстрації, й мають бути виконані у табличній формі, графіках, діаграмах.

Ілюстраційний матеріал нумерується й у процесі доповіді на них дається посилання: «як видно з табл. 4...», «наведений на рис. 2 графік... відображає...» і т.п.

3. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ

Захист випускної роботи бакалавра є формою перевірки рівня випускника і фактичної підготовленості його до роботи за фахом відповідно до вимог освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 051 «Економіка».

Завершена і підписана студентом випускна робота подається керівникові в визначений графіком роботи термін (не пізніше, ніж за тиждень до початку

захисту). Керівник роботи у 5-денний термін після одержання перевіряє виконану роботу, підписує її і подає завідувачу кафедри.

Завідувач кафедри вирішує питання про допуск випускної роботи бакалавра до захисту. При відповідності роботи вимогам дійсних методичних вказівок він ставить на титульному аркуші запис «До захисту».

Захист випускної роботи бакалавра відбувається в призначений кафедрою день і час. Під час захисту автору роботи дається 10 хвилин для доповіді основних положень, після чого йому задаються питання за темою роботи. У доповіді на захисті студенту слід обґрунтувати актуальність теми, сформулювати мету і завдання дослідження, дати коротку характеристику об'єкту дослідження, показати результати дослідження, суть запропонованих пропозицій, заходів та їх обґрунтування.

Комісія оцінює захист випускної роботи бакалавра, враховуючи при цьому рівень теоретичної та практичної підготовки студента, зміст і якість оформлення роботи, проявлену ініціативність і самостійність при виконанні досліджень, додержання календарного графіку виконання роботи (особливо – терміну її подання на перевірку), якість доповіді, змістовність, правильність і повноту відповідей на запитання, задані в процесі захисту, змістовність і якість графічного матеріалу, рівень загальної ерудиції студента і попередню оцінку керівника.

За результатами захисту випускної роботи бакалавра виставляються оцінки.

Повторний захист випускної роботи бакалавра з метою підвищення оцінки не допускається.

Студентам, які успішно склали державний іспит і захистили випускну роботу бакалавра, присвоюється ступінь «бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» за освітньою програмою «Економіка підприємства та видається диплом встановленого зразка.

4. РЕКОМЕНДОВАНА МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

1. Методичні вказівки до оформлення курсової роботи, випускної роботи бакалавра та кваліфікаційної роботи магістра для студентів спеціальності 051 «Економіка» денної та заочної форм навчання // О.І. Павлов, Т.А. Кулаковська. – Одеса: ОНАХТ, 2018. – 16 с.

2. Методичні вказівки до виконання до виконання аналітичної частини випускної роботи бакалаврів та кваліфікаційної роботи магістрів спеціальності 051 «Економіка» денної та заочної форм навчання // Укладачі: Т.А. Кулаковська, Т.В. Свистун. – Одеса: ОНАХТ, 2018. – 39 с.

3. Методичні вказівки до розрахунку економічної ефективності інвестиційних проектів для ОКР «бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» всіх форм навчання // С.Ф. Волкова, О.Л. Фрум. – Одеса: ОНАХТ, 2018. – 18 с.

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Додаток 1

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ВИПУСКНИХ РОБІТ БАКАЛАВРІВ

1. Виробнича потужність підприємства та пошук резервів підвищення ефективності їх використання.
2. Виробничий потенціал підприємства та ефективність його використання.
3. Формування раціональної виробничої програми підприємства.
4. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів підприємства.
5. Основні напрямки відтворення основних виробничих фондів підприємства.
6. Оборотні засоби підприємства, їх функції та ефективність їх використання.
7. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства.
8. Обґрунтування стратегії зростання прибутковості діяльності підприємства.
9. Управління оборотним капіталом підприємства.
10. Напрями прискорення обігу оборотних коштів на підприємстві.
11. Економічне обґрунтування комплексу заходів з підвищення продуктивності праці на підприємстві.
12. Продуктивність праці та шляхи її підвищення на підприємстві.
13. Шляхи підвищення ефективності використання трудового (кадрового) потенціалу підприємства.
14. Ефективність трудової діяльності на підприємстві та шляхи її підвищення.
15. Підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства.
16. Удосконалення кадрової політики підприємства у сучасних умовах.

17. Удосконалення оплати праці на підприємстві.

18. Трудовий (кадровий) потенціал підприємства та ефективність його використання.

19. Показники та шляхи поліпшення використання трудових ресурсів підприємства.

20. Ресурсний потенціал підприємства та ефективність його використання.

21. Ресурсомісткість виробництва продукції підприємства та шляхи її зниження.

22. Ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства.

23. Нематеріальні активи та їх роль у підвищенні ефективності функціонування підприємства.

24. Економічне обґрунтування стратегії зниження витрат на підприємстві.

25. Витрати підприємства та шляхи їх зниження на підприємстві.

26. Основні напрями мінімізації витрат підприємства.

27. Фактори та резерви зростання прибутку підприємства.

28. Обґрунтування стратегії підвищення прибутковості діяльності підприємства.

29. Вимір та шляхи реалізації резервів підвищення прибутку та рентабельності підприємства.

30. Підвищення економічної і соціальної ефективності підприємства.

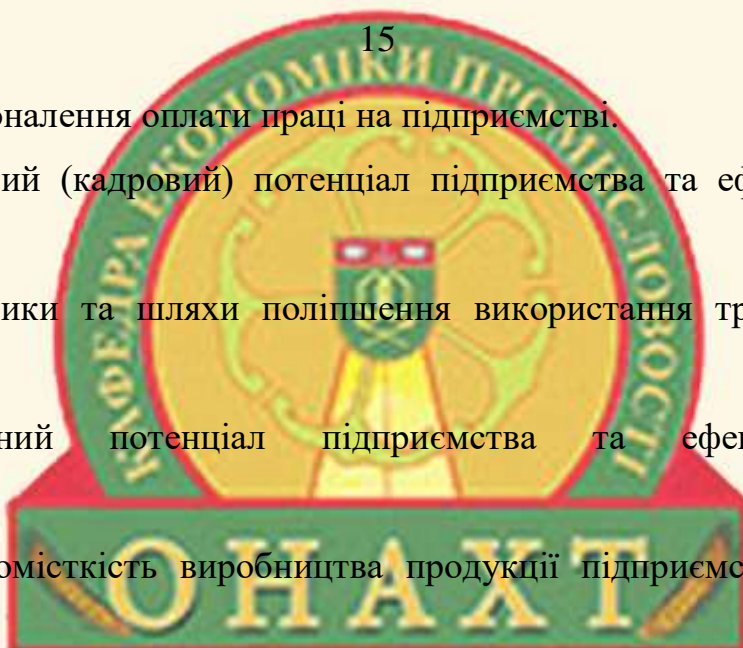
31. Управління ефективністю підприємства та обґрунтування напрямів її підвищення.

32. Управління розвитком підприємства на базі диверсифікації виробництва.

33. Підвищення ефективності діяльності підприємства малого бізнесу.

34. Механізм розвитку виробничого (інвестиційного, інноваційного та ін.) потенціалу підприємства.

35. Ефективність інвестиційної діяльності та її вплив на господарську діяльність підприємства.

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

36. Інвестиційна привабливість підприємства та чинники, що її визначають.

37. Економічні ризики та їх вплив на основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства.

38. Банкрутство та шляхи фінансового оздоровлення підприємства в сучасних умовах господарювання.

39. Реструктуризація підприємства в сучасних умовах господарювання.

40. Конкурентні переваги підприємства: шляхи та методи їх досягнення.

41. Конкурентоспроможність продукції підприємства та шляхи її підвищення.

42. Конкурентоспроможність підприємства та шляхи її підвищення.

43. Інноваційний розвиток підприємства та шляхи його забезпечення.

44. Чинники та оцінка впливу нововведень на результати діяльності.

45. Інноваційна політика підприємства в сучасних умовах.

46. Економічна та соціальна ефективність впровадження інноваційних проектів.

47. Інноваційний потенціал підприємства: формування та оцінювання.

48. Ефективність формування і використання інвестиційних ресурсів на підприємстві.

49. Інвестиційний потенціал підприємства та шляхи його підприємства та шляхи його використання.

50. Диверсифікація діяльності підприємства та її економічна ефективність.

51. Економічні важелі впровадження енергоефективних проектів на підприємстві.

52. Реалізація принципів концепції сталого розвитку в діяльності підприємства.

53. Бізнес-планування виробничо-господарської діяльності підприємства.

54. Шляхи покращення управління якістю продукції на підприємстві.

55. Напрями підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності

підприємства.

56. Формування політики збуту продукції на підприємстві.
57. Обґрунтування системи антикризових заходів на підприємстві.
58. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства.
59. Економічне обґрунтування проекту створення підприємства.
60. Організація виробництва на підприємстві за кластерною моделлю.

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Додаток 2

Зразок заяви на закріплення теми випускної роботи бакалавра

Завідувачу кафедри
економіки промисловості
д.е.н., проф. Павлову О.І.
студента ___ курсу ФЕБ і К

_____ (прізвище, ім 'я, по батькові)

ЗАЯВА

Прошу дозволити виконати випускну роботу бакалавра на тему :

_____ (повна назва)

« _ » _____ 20__ р.

_____ (підпис)

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Додаток 3

Зразок титульної сторінки випускної роботи бакалавра

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ, БІЗНЕСУ І КОНТРОЛЮ

Спеціальність 051 «Економіка»

Кафедра економіки промисловості

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему: *«Шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції
ПрАТ «Полтавакондитер»*

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Студент _____ (ПІП студента)

Керівник _____ (вчене звання, ПІП керівника)

Випускна робота допущена до захисту рішенням кафедри економіки промисловості

«__» _____ 20__ р., протокол № _____

Завідувач кафедри _____ проф. Павлов О.І.

ОДЕСА 20__

Додаток 4

Зразок бланка завдання

ЗАТВЕРДЖЕНО**Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384**

Форма № Н-9.01

Одеська національна академія харчових технологійФакультет економіки, бізнесу і контролюКафедра економіки промисловостіСпеціальність 051 «Економіка»Освітня програма «Економіка підприємства»Форма навчання денна (заочна)**ЗАТВЕРДЖУЮ:**Завідувач кафедри
економіки промисловості
д.е.н., проф. Павлов О.І._____
(підпис)

« ____ » _____ 20__ р.

**ЗАВДАННЯ
на випускню роботу студенту (студентці)**_____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Тема випускної роботи: _____,

1. Затверджена наказом по академії № _____ від « ____ » _____ 20__ р.

2. Термін подання студентом закінченої роботи « ____ » _____ 20__ р.

3. Вихідні дані до роботи: _____

4. Зміст роботи (перелік питань, що підлягають розгляду): _____

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

5. Перелік графічного матеріалу: _____

Консультанти з окремих розділів роботи:

Розділ	Консультант (вчене звання, ПІП)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

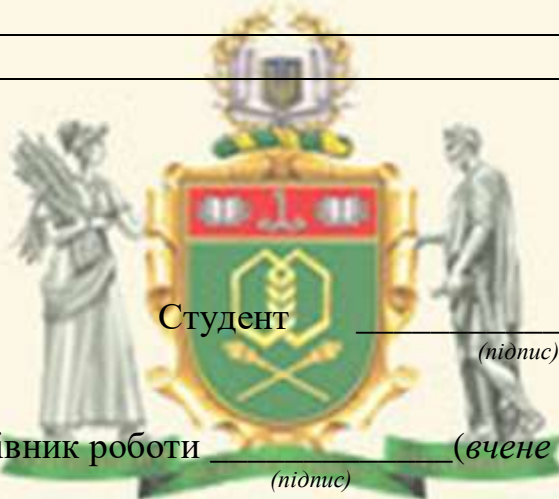
Дата видачі завдання – « »   20   р.

Керівник _____ (вчене звання, ПІП керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ (ПІП студента)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів випускної роботи	Термін виконання етапів роботи
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		

Студент _____ (ПІП студента)
(підпис)

Керівник роботи _____ (вчене звання, ПІП керівника)
(підпис)

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Додаток 5

Зразок анотації на випускну роботу бакалавра

АНОТАЦІЯ
на випускну роботу бакалавра

ВРБ містить _ сторінок, _ таблиць, _ рисунків, список використаних джерел з _ найменувань, _ додатків.

Метою виконання роботи є .....

Об'єктом аналізу, узагальнень і дослідження виступають .....

Предметом дослідження є .....

Завданням роботи передбачено .....

За результатами виконаної роботи сформульовані .....

Одержані результати можуть бути використані .....

Рік виконання роботи .....

Рік захисту роботи .....

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Додаток 6

Зразок плану випускної роботи бакалавра

Тема «Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва

ЗАТ «ОДЕСАКОНДИТЕР»

Вступ

Розділ 1. Теоретичні та методологічні основи підвищення ефективності виробництва

1.1. Сутність та особливості ефективності господарської діяльності підприємства

1.2. Головні чинники формування показників економічної ефективності

1.3. Основні показники ефективності виробництва

1.4. Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва

Висновок до розділу 1

Розділ 2. Аналіз стану ЗАТ «Одесакондитер» та ринкового потенціалу кондитерської галузі України

2.1. Характеристика та діагностика стану кондитерської галузі України

2.2. Техніко-економічна характеристика ЗАТ «Одесакондитер»

2.3. Аналіз внутрішнього середовища ЗАТ «Одесакондитер»

Висновок до розділу 2

Розділ 3. Розробка заходу з підвищення ефективності виробництва на ЗАТ «Одесакондитер»

3.1. Техніко-економічне обґрунтування доцільності впровадження модернізованої печі для випічки кондитерських виробів марки ПКЕ-9

3.2. Розрахунок економічної ефективності впровадження модернізованої печі для випічки кондитерських виробів марки ПКЕ-9

3.2. Розрахунок впливу заходу на показники діяльності підприємства

Висновок до розділу 3

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Додаток 7

Рекомендована структура аналізу ринку (найменування харчової продукції) України за 3–5 попередніх років

Завдання аналізу ринку охоплюють аспекти виробництва, торгівлі і потенціалу ринку досліджуваної продукції і сировини.

В результаті дослідження ринку слід виявити і описати:

– Сучасний стан та тенденції розвитку українського ринку зерна (молока і молочних продуктів, м'яса і м'ясопродуктів, хліба і хлібобулочної продукції, риби і морепродуктів, вина, плодоовочевої продукції, цукру, олії, комбікормів, кондитерських виробів і т. ін.);

- сегменти ринку і сезонність їх зростання;
- лідерів ринку у виробництві, імпорті та експорті;
- країни, компанії постачальників/отримувачів;
- ціни (експортні/імпортні) і умови угод на продукцію;
- законодавче регулювання ринку.

Рекомендовано виконувати аналіз за такими розділами:

1. Аналіз сировинної бази (*тваринництво, рослинництво, рибництво*) України

1.1. Наявність (поголів'я скота, птиці, кроликів, риби, площа і урожайність, зернових, плодкових, овочевих і баштанних культур і т. ін.)

1.2. Вирощування і реалізація *сировини* (м'яса у забойній вазі, риби, зерна, плодів, овочів, баштанних, ягід тощо)

1.3. Динаміка і структура виробництва *сировини* (м'яса у забойній вазі, риби, зерна, плодів, овочів, баштанних, ягід і т.д.)

2. Аналіз *переробної галузі* (зернопереробної, м'ясопереробної, плодоовочеконсервної і т. ін.): динаміка розвитку галузі і попит на сировину

2.1. Динаміка розвитку *переробної галузі* (зернопереробка, зернозберігання, м'ясопереробка, молокопереробка, рибопереробка, переробка плодів, овочів і т.д.)

2.2. Сегментація і ємність ринку *продукції* (зерна, хліба, м'яса, молока, цукру, олії, овочів, фруктів, винограду і т.д.)

2.3. Структура споживання *продукції* (зерна, м'яса, молока, овочів і т.д.)

3. Аналіз торговельних операцій на ринку *продукції* (зерна, хліба, м'яса, риби, молока, цукру, олії, овочів, фруктів, вина і т.д.)

3.1. Аналіз експорту *продукції* з України

3.2. Аналіз імпорту *продукції* в Україну

4. Чинники розвитку ринку *продукції* (зерна, хліба, м'яса, риби, молока, цукру, олії, овочів, фруктів, вина, риби і т.д.)

4.1. Державне регулювання ринку *продукції* (сировини і готової продукції)

- 4.2. Вплив СОТ і створення зон «вільної торгівлі»
- 4.3. Доходи населення та їх вплив на функціонування ринку *продукції*
- 4.4. Державна підтримка ринку *продукції* (сировини і готової продукції)

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Додаток 8

Таблиця 1

Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності _____ за 20__–20__ роки
(назва підприємства)

Показник	20__ рік	20__ рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1. Середньорічна виробнича потужність, (натур.од.)				
2. Фактично вироблено продукції, (натур.од.)				
3. Коефіцієнт використання виробничої потужності, частка				
4. Обсяг виробленої промислової продукції (без ПДВ і акцизного податку): - у діючих оптових цінах підприємства, тис. грн - у порівняних цінах, тис. грн				
5. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (без ПДВ і акцизного податку), тис. грн				
6. Середньорічна вартість основних фондів основного виду діяльності, тис. грн				
7. Фондовіддача, грн/грн				
8. Середній залишок оборотних коштів, тис. грн				
9. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, обороти				
10. Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу, люд.				
11. Продуктивність праці, тис. грн/особу				
12. Операційні витрати на виробництво продукції, тис. грн, у тому числі: - матеріальні витрати - витрати на оплату праці - відрахування на соціальні заходи - амортизація - інші операційні витрати				
13. Витрати на 1 гривню виробленої / реалізованої продукції, грн				
14. Матеріалоємність, грн/грн				
15. Собівартість (повна) реалізованої продукції, тис. грн				
16. Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн				
17. Чистий прибуток, тис. грн				
18. Рентабельність продажів, %				х
19. Рентабельність продукції, %				х

Додаток 9

Таблиця 2

Вплив запропонованих заходів на основні техніко-економічні показники діяльності _____
(назва підприємства)

№	Найменування заходів	Інвестиції, тис. грн			Зміни показників діяльності підприємства (±)									
		Всього	у тому числі в		Вироблена продукція, тис. грн.	Собівартість, тис. грн					Чистий прибуток, тис. грн.	Чисельність зайнятих, люд.	Строк окупності інвестицій, років	
			основні фонди	оборотні кошти		Всього	у тому числі:							
							матеріальні витрати	витрати на оплату праці	відрахування на соціальні заходи	амортизація основних фондів				інші операційні витрати
1.														
2.														
...														
ВСЬОГО														

Додаток 10

Таблиця 3

Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності _____ до та після впровадження проекту заходів
(назва підприємства)

Показник	20__ рік	проект	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1. Середньорічна виробнича потужність, (натур.од.)				
2. Фактично вироблено продукції, (натур.од.)				
3. Коефіцієнт використання виробничої потужності, частка				
4. Обсяг виробленої промислової продукції (без ПДВ і акцизного податку): - у діючих оптових цінах підприємства, тис. грн - у порівняних цінах, тис. грн				
5. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (без ПДВ і акцизного податку), тис. грн				
6. Середньорічна вартість основних фондів основного виду діяльності, тис. грн				
7. Фондовіддача, грн/грн				
8. Середній залишок оборотних коштів, тис. грн				
9. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, обороти				
10. Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу, люд.				
11. Продуктивність праці, тис. грн/особу				
12. Операційні витрати на виробництво продукції, тис. грн, у тому числі - матеріальні витрати - витрати на оплату праці - відрахування на соціальні заходи - амортизація - інші операційні витрати				
13. Витрати на 1 гривню виробленої / реалізованої продукції, грн				
14. Матеріалоємність, грн/грн				
15. Собівартість (повна) реалізованої продукції, тис. грн				
16. Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн				
17. Чистий прибуток, тис. грн				
18. Рентабельність продажів, %				
19. Рентабельність продукції, %				

ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Додаток 11

Зразок сторінки додатків випускної роботи бакалавра

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ, БІЗНЕСУ І КОНТРОЛЮ

*Спеціальність 051 «Економіка»**Кафедра економіки промисловості*

ДОДАТКИ ДО ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

на тему: «_____»

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Студент _____ (ПІП студента)

Керівник _____ (вчене звання, ПІП керівника)

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ОДЕСА 20__

Додаток 12

Зразок сторінки ілюстративного матеріалу випускної роботи бакалавра

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ, БІЗНЕСУ І КОНТРОЛЮ

Спеціальність 051 «Економіка»

Кафедра економіки промисловості

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ЗАХИСТУ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

на тему: «_____»

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Студент _____ (ПІП студента)

Керівник _____ (вчене звання, ПІП керівника)

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**
ОДЕСА 20__

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ